

ЕКОНОМІКА ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ АКВАКУЛЬТУРИ (обов'язкова)

Ступінь вищої освіти – Другий (магістерський) рівень

Освітньо-наукова програма: «Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів»

Спеціальність: Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»

Курс навчання: 1 рік навчання, 1 семестр

Кількість кредитів: 4,5 кредити ЄКТС

Мова викладання: українська

Дні, час, місце: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, за розкладом

Консультації: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, к. 707,
щотижнево за розкладом

СИЛАБУС

Викладач:	доктор економічних наук, професор професор кафедри водних біоресурсів та аквакультури <i>Сербов Микола Георгійович</i>
Кафедра:	кафедра водних біоресурсів та аквакультури
Контактна інформація:	serbovng@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою дисципліни є: формування у здобувачів системних знань із теоретичних та прикладних аспектів економіки виробництва в аквакультурі, умінь аналізувати ефективність діяльності рибних господарств та підприємств аквакультури, приймати управлінські рішення з урахуванням сучасних економічних, екологічних та ринкових чинників.

Завданням дисципліни є: формування у здобувачів цілісного уявлення про економічні основи функціонування підприємств аквакультури, набуття знань і практичних умінь з організації та планування виробничих процесів, здійснення економічних розрахунків витрат, собівартості, ціни, прибутку та рентабельності продукції. Дисципліна покликана навчити майбутніх фахівців аналізувати ефективність використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, застосовувати сучасні методи управління витратами та фінансами, обґрунтовувати інвестиційні проекти й оцінювати їх доцільність.

Переквізити: Базові знання про ринок, споживчий попит, просування та реалізацію продукції; основи організації фінансових ресурсів, їх використання та планування; загальні уявлення про біологічні та технологічні аспекти вирощування водних біоресурсів.

Постреквізити: Вивчення дисципліни дає студентам знання та формують більш поглиблені компетентності у сфері управління, економіки та організації аквакультури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

основні економічні категорії та поняття, що застосовуються у сфері аквакультури;

– принципи організації, планування та управління виробництвом продукції аквакультури;

– структуру та методи формування собівартості продукції аквакультури;

– принципи ціноутворення та формування фінансових результатів діяльності підприємств аквакультури;

– методи оцінювання прибутковості та рентабельності виробництва продукції аквакультури;

– основні фактори, що визначають економічну ефективність різних технологій виробництва продукції аквакультури;

– особливості функціонування ринку продукції рибного господарства та аквакультури;

– принципи інвестиційного забезпечення та оцінювання економічних ризиків у сфері аквакультури;

– основи розроблення бізнес-планів та економічного обґрунтування виробничих і технологічних проєктів;

– принципи раціонального використання природних, матеріальних, трудових та фінансових ресурсів у виробництві продукції аквакультури.

вміти:

– здійснювати економічний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємств аквакультури;

– розраховувати собівартість виробництва продукції аквакультури;

– визначати прибуток, рівень рентабельності та інші показники економічної ефективності виробництва;

– аналізувати структуру витрат та визначати фактори, що впливають на собівартість продукції;

– здійснювати економічне обґрунтування вибору технологій виробництва продукції аквакультури;

– розробляти бізнес-плани та здійснювати економічні розрахунки для реалізації проєктів у сфері аквакультури;

– оцінювати інвестиційну привабливість та економічні ризики виробничих проєктів;

– аналізувати вплив ринкових, технологічних та екологічних чинників на результати діяльності підприємств аквакультури;

– прогнозувати економічні результати виробництва та обґрунтовувати шляхи підвищення його ефективності;

– працювати з економічною, статистичною, науковою та нормативною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

бути здатним:

- комплексно оцінювати економічну ефективність виробництва продукції аквакультури;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо організації та розвитку виробництва;
- розробляти та обґрунтовувати економічно доцільні виробничі та інвестиційні проєкти в аквакультурі;
- оцінювати економічні ризики та визначати шляхи їх мінімізації;
- інтегрувати технологічні, економічні та екологічні показники під час оцінювання ефективності виробництва;
- обґрунтовувати напрями раціонального використання ресурсів у підприємствах аквакультури;
- оцінювати вплив технологічних змін та інновацій на економічні результати виробництва;
- застосовувати принципи сталого розвитку та ресурсоефективності у виробництві продукції аквакультури;
- самостійно опрацьовувати сучасну економічну та наукову інформацію і використовувати її для вирішення практичних та дослідницьких завдань.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі: лекцій та практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів (135 год./ 4,5 кредити ЄКТС).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Зміст	Форми робіт
Змістовний модуль ЗМ-Л1. Теоретично-методологічні основи економіки аквакультури		
Тема № 1 Предмет, метод і завдання економіки виробництва продукції аквакультури	Економічні категорії та показники у сфері аквакультури. Виробничі ресурси та фактори, що визначають ефективність аквакультурних підприємств. Особливості економічних відносин у галузі аквакультури (природно-ресурсний, технологічний та ринковий аспекти).	опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
ПР 1 Розрахунок та аналіз основних економічних показників діяльності аквакультурного підприємства	Визначення ключових економічних показників виробництва продукції аквакультури, методи їх кількісного розрахунку та аналітичної оцінки, а також формування вмінь робити висновки щодо економічної ефективності функціонування підприємства та обґрунтовувати управлінські рішення на основі отриманих результатів.	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема № 2 Організація та планування виробництва	Структура та організація виробничого процесу в аквакультурі (ставкові господарства, басейнові системи, УЗВ). Планування виробничих програм та визначення оптимальної щільності посадки. Собівартість	опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;

ПР 2 Складання виробничого плану та визначення економічної ефективності при різних системах аквакультури	продукції аквакультури: складові, методи обліку та контролю витрат. Економічні показники ефективності виробництва: продуктивність праці, рентабельність, прибутковість. Планування виробничої діяльності аквакультурного підприємства, обґрунтування обсягів вирощування та реалізації продукції, визначення витрат і доходів, а також розрахунок показників економічної ефективності для різних технологічних систем аквакультури (екстенсивної, напівінтенсивної та інтенсивної).	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема № 3 Маркетинг та збут продукції аквакультури ПР 3 Розробка маркетингової стратегії для продукції аквакультурного підприємства	Сучасні тенденції ринку рибної продукції та аквакультури. Товарна та цінова політика в аквакультурі. Розповсюдження та просування екологічно чистої продукції аквакультури. Конкурентоспроможність продукції аквакультурних підприємств. Інструменти маркетингу для просування продукції аквакультури, аналіз ринку і споживчий попит, конкурентні переваги підприємства та ефективні заходи щодо підвищення ринкової привабливості.	опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Змістовний модуль ЗМ-Л2. Інвестиційна та фінансова діяльність		
тема № 4 Інвестиційні проекти в аквакультурі: сутність, розробка та оцінка ПР 4 Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту в аквакультурі та оцінка його ефективності	Джерела фінансування та кредитування підприємств аквакультури. Управління ризиками та оцінка інвестиційної привабливості виробництва. Інноваційні біотехнології та їх економічна доцільність у виробництві продукції. Складання бізнес-плану для аквакультурного підприємства, визначення джерел фінансування та обсягів інвестицій, проведення розрахунків витрат і доходів, а також оцінка економічної доцільності та ефективності інвестиційного проекту за допомогою сучасних методів фінансового аналізу.	опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
тема № 5 Екологічно-економічні аспекти виробництва	Екологічні обмеження та економічна ефективність виробництва в аквакультурі. Оцінка впливу виробництва аквакультурної продукції на навколишнє середовище. Економіка відновлення природних популяцій за допомогою заводських технологій. Концепція сталого	опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;

ПР 5 Оцінка економічних наслідків впливу аквакультурного виробництва на довкілля	розвитку та «зелена економіка» в аквакультурі. Аналіз екологічних аспектів діяльності аквакультурних підприємств, кількісної та якісної оцінки їхнього впливу на природне середовище, а також визначення економічних наслідків цих впливів.	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
---	--	--

Література

Основна

1. Вдовенко Н. М. Економіка рибогосподарських підприємств: [підручник]. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017, 212 с.
2. Вдовенко Н.М. Рибне господарство України в умовах глобалізації економіки: [монографія]. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 472 с.
3. Шекк П.В., Бургаз М. І. Аквакультура прісноводних і морських риб, молюсків і безхребетних (відтворення і вирощування, світовий досвід): навчальний посібник. Ч.1. Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2022. 177 с.
4. Шекк П. В., Бургаз М. І. Аквакультура прісноводних і морських риб, молюсків і безхребетних (відтворення і вирощування, світовий досвід): навчальний посібник. Ч.2. Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2023. 147 с.
5. Сербов М. Г. Сидорак Р. В. "Економічна діяльність підприємств рибництва" курс лекцій ОНУ імені І. І. Мечникова, м. Одеса, 2026 р. 85 с.

Додаткова

1. Фесун Т. П. Рибне господарство: традиції та інновації. Вітчизняний та світовий досвід: наук.-допом. бібліогр. покажч. упоряд. Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ. 2021. с. 221
2. Вдовенко Н. М., Кваша С. М., Богач Л. В., Шарило Ю. Є., Павленко М. М. Механізм забезпечення конкурентоспроможності рибальства та аквакультури України: колективна монографія. За ред. проф. Вдовенко Н. М. К.: НУБіП України. 2019. 294 с.
3. Serbov M., Liashenko G., Danilova N., Kostiukievych T. Normative monetary valuation of an agricultural land plot within the boundaries of the Lyman rural territorial community of the Rozdilnyan district of the Odessa region/ Землеустрій, кадастр і моніторинг земель, № 4. 2023. С. 73-78 <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.04.07> (фахове видання категорії Б)
4. Serbov M. Development of innovative model of regional management of freshwater resources in conditions of sustainable development// Technology audit and production reserves. # 2/4(64), 2022. P. 16-27 <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2022.256618> (фахове видання категорії Б)
5. Kovalskyi M., Serbov M., Zolotarova O., Hrachuk V., Novosad I. Development of Renewable Energy Sources: Impact on Sustainability and the Environment/ Grassroots Journal of Natural Resources, Vol.7 No.3 (December 2024), P. 131-148

6. Savitskyi V., Baranovska T., Serbov M., Stoliar Y., Krutik Y. The Impact of Cybercrime on State and Institutional Security: Analysis of Threats and Potential Protection Measures/ Economic Affairs, Vol. 69 (Special Issue), 2024, pp.33-42 <http://doi:10.46852/0424-2513.1.2024.5> (проіндексоване Scopus)

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Репозитарій ОНУ імені І.І.Мечникова <https://dspace.onu.edu.ua/home>
2. Репозитарій факультету ФГМіЕ <http://eprints.library.odku.edu.ua>
3. Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>
4. Сайт водних біоресурсів та аквакультури <https://vodni-bioresursy-kafedra.org/>
5. ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ, РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРОДОВОЛЬЧИХ ПРОГРАМ https://darg.gov.ua/dijalnistj_0_214_menu_0_1.html
6. ФАО 2025 <https://www.fao.org/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – іспит.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL :

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (polozorg-osvit-process_2022.pdf).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (2020 р.)» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozorg-kontrol_2022.pdf)

Політика академічної доброчесності: регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського

національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))

Використання комп'ютерів/ телефонів на занятті: під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.

Комунікація: Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.